

SZÓZAT

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VIII.,
Rókk Szilárd-utca 9 sz.
Telefon: József 18-52

POLITIKAI NAPILAP
KIADJA
A MAGYAR NEMZETI SZÖVETSÉG

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Negyedévre . 56 kor.
Egy hónapra . 20 kor.
Egyes szám . 80 fill.

Budapest sorsa: Magyarország jövője?

Írta: Zsilinszky Endre

A filozófus leszűrt fogalmakban gondolkodik, a matematikus számokban, a művész képekben, a politikus társadalmi erőtenyezőben, a közigazda gazdasági értékekben. A magyar politikus és közigazda ellenben kevés kivétellel máig — jelszavakban gondolkozott.

Méhely Kálmán a *Budapesti Hírlap* egyik legutóbbi számában „Budapest sorsa: Magyarország jövője” címen figyelemreméltó cikket írt. Figyelemreméltót nem az igazságnál, hanem írójának személyi súlyánál s a hely előkelőségénél fogva, ahol megjelent.

A részletekben ugyan sok igaza is van: A Dunát valóban elhanyagoltuk, a Dunának a jövő magyar kereskedelemben s így a tranzitó-kereskedelemben is nagyobb szerepe kell, hogy legyen.

A budapesti kereskedelmi kikötő, valamint a tervezett Duna-Tisza-csatorna építőbizottságainak fölállítása a Károlyi-korszak alatt a sok októbri bambaág közepette kivételesen üdvös kezdet volt és szervezőjét, Méhely Kálmánt, akkori kereskedelmi államtitkárt, dícséri. Életrevaló terv volt s az ma is a Dömösre tervezett villamoserő-központ, mely az esztergomvidéki szén és a soroksári és szentendrei Dunaág vizieréjét aknázná ki, főleg Budapest számára. Tökéletesen igaz az is, hogy a budapesti Duna-kikötő és a Duna-Tisza-csatorna építése a munkanélküliséget nagyban csökkentené, a kész dömösi erőközpont pedig a széninségen enyhítene.

De fejtegetéseinek velejét, hogy „Budapest sorsa: az ország jövője”, mind e részgazságok felette gyengén táplálják.

Méhely Kálmán úgy látja, hogy „az ántánt végre felismerte hivatásunkat és megállapította szerepünket Európa új koncertjében: tranzitó-kereskedelmi állam a Duna-forgalom középpontján”. Hogy felismerte az ántánt hivatásunkat: az lehet. De hogy megállapította volna szerepünket? Nem; határainkat megállapíthatja a győző, az összeget is, mit fizetünk kell, hadseregünk létszámát és összetételét is, de szerepünket csak két tényező állapíthatja meg: világpolitikai helyzetünk és önmagunk. A magunk erői és a magunk akarata.

Igen, a Tisza István nagy álmait eltemertük a geszti sírboltba. S ha ez a szó tündöklük is a geszti kriptá ajtaja felett:

Stiri tendentioase au fost lansate in public ca Armata romana se retrage din Budapesta din a cauza a oarecari miscari interne din vecniul Regat.

Se da cea mai formala desmitire a acestor svonuri false, cari nu pot proveni decat de la oameni de rea credinta si cari nu cunosc cum mintenia poporului roman care chiar in vremurile cele mai grele si de incercare pentru el soa arata unit, demn si plin de inteleptiuna.

„Feltámadunk”: mi vállaljuk a ránk rótt végzetet. Mi magunkra vesszük a ma kényeszerét.

De ha még olyan szűkre szabnák is meg a győztes szövetségesek határainkat, akkor is többnek akarnók látni bus magyar hazánkat, mint tranzitó-kereskedelmi államnak nyugat és kelet között.

Nyugat és kelet? Nem: a magunk becsületéből, enerőnkéből kell megkezdenünk az új életet. A magunk becsülete pedig a magyar földhöz köt; és enerőnk a magyar földben csirázik.

Mit jelent ez a mondat közelebről: „Budapest sorsa: az ország jövője”? Azt, hogy Budapest akarata és Budapest érdekei után igazodjék az egész ország, még sokkal inkább, mint a multban. Vagy amint Méhely Kálmán kifejezi magát: Az egész ország e dunai kikötőváros *hinterlandja* legyen. Jelenti ez Budapest további és fokozott hatalmi és gazdasági túltápláltságát s az ország további és fokozott hatalmi és gazdasági verszegénységét.

Nincs a föld hátán főváros, mely ennyi jobb sorsra érdemes öserőt szitt volna el népből és földtől, mint Budapest a magyar népből és a magyar földtől. És nincs város a földön, mely oly terméketlenül és lelkiismeretlenül sáfárkodott volna a rábizott erkölcsi, szellemi és anyagi értékekkel.

Buzával bevetett területünk az ötödik helyet foglalja el Európában; termésátlagainkkal a tizenegyedik helyre szorulunk. A német gazda 184 kiló műtrágyát szór egy hektár földjére; a magyar csak 17-et. De a német gazda ki is hoz a maga sovány földjéből 20 métermázsás termésátlagokat, míg mi a mi dus földünk hektárjáról csak 11—12 métermázsát hozunk be. A német átlag elérése csak buzában milliárdos pluszt jelentene ma szá munkra!

Magyarországon egymillió holdnyi sziksós terület hever ugyszólván teljesen kiaknázatlanul. Micsoda mérhetetlen többtermelési lehetőség szunnyad e sivar földekben?!

Ez a példátlan elhanyagolása a mezőgazdaság érdekeinek a mi kifejezetten agrárjellegű országunkban a magyar nemzetörödmőségen és hanyagságon kívül elsősorban Budapest lelkiismeretét terheli. Ide gyűjtöttük minden kulturális és gazdasági intézményeinket, ide koncentráltuk közigazgatásunk hatalmi, vasutvonalaink forgalmi hálózatát; ide települtek a gyárak, kereskedelmi házak, bankok és szövetségek; itt székelnek a nagy érdek-

A közönség körében tendenciózus híreket terjesztettek arról, hogy a régi királyság kebelében felmerült mozgalmak következtében a román hadsereg kivonul Budapestről.

Ezeket a hamis híreket a leghatározottabban megcáfoljuk. Ezek csakis rosszhiszemű emberektől eredhetnek, akik nem ismerik a román nép józanságát, amely a legnehezebb időkben és a legsúlyosabb megpróbáltatások között is egységesnek, emelkedettnek és megfontoltnak mutatkozott.

képviselőtek. S míg a független középbirtokos-osztály leromlott és szaporított a jócskán Budapest irodai rabszolgahadát, míg a törpebirtokos és a föld után sóvárgó parasztmunkás kivándorolt: Budapest egyre csak hizott. A nagy bankpókok már az eladósodott magyar földre is rátették hat lábukat . . .

És Méhely Kálmánnak, a kiváló műszaki, közigazdasági írónak és szakembernek mindez nem elég.

Az ő szemében a jövő Magyarország: „Nagy körzettel bíró szabad kikötőváros, a nagy nemzetközi utvonalak központi vásároszó helye”. Szerinte: „Politikai súlyt, nemzetközi jelentőséget Magyarországnak csakis Budapest világgazdasági szerepe nyújt.”

Még társadalmi törvényekkel is meg támogatja ezt a szerinte szükségszerűen eljövendő Budapestországot, mondván: „A demokratikus kultúra föltartóztathatlan áramlata is ezt a városba tömörülő folyamatot erősíti”. Milyen különösen hangzik az októbri javasasszonyok érveleése „A munkáskérdés lényege” és egyéb pompás művek írójának szájából!

A valóság pedig az, hogy Németországban a roppant arányokban bontakozó ipari és kereskedelmi munkaalkalmak ténye, Magyarországon pedig a mezőgazdasági munkaalkalmak hiánya és az ipari-kereskedelmi munkaalkalmak reménye sodorta városokba a falvak népét. De sem itt, sem amott nem a „demokratikus kultúra föltartóztathatlan áramlata”. Amint egy egészségesebb birtokmegosztás keretében földhöz és munkához és erői szabad kifejtéséhez jutnak a nincsetlen magyar parasztok százezrei, amint a mai szörnyű aránytalanságból kiemelkedhet egy erőteljes, öntudatos és független középs- és kisbirtokososztály, amint a megszorozódó mezőgazdasági szakoktatás és kísérletezés, a föllendülő mezőgazdasági ipar, az emelkedő terméshozamok, a szövetkezetek egyre sűrűsödő erőgyűjtő és erőfokozó hálózata, a mezőgazdasági iparral összefüggő iparágaknak a fogyasztás gócpontjaival való szorosabb egybekapcsolódása, a tulságosan centralizált magyar kulturának tervszerű decentralizálása: a magyar földhöz fogja kötni a magyar erőket, szellemieket és testieket egyaránt, sőt az elvándoroltakat is vissza fogja csalogatni; ha majd a mai sivar, üreséletű Budapest kedvéért elhanyagolt vidéki városaink Budapest rovására kulturális és gazdasági erőközpontokká emelkednek: akkor meg fog szünni ez a mai bomlott fővárosbatódulás.

Igen, éppen az ellenkezőt akarjuk, mint Méhely Kálmán, azt, hogy Budapestnek politikai súlyt és nemzetközi jelentőséget Magyarország világgazdasági szerepe nyújtson. Azt akarjuk, hogy iparunk is, kereskedelmünk is a magyar föld szilárd bázisán, elsősorban a magyar föld nyersanyagain és termékein épüljön föl. A budapesti kereskedelmi kikötő és a magyar Duna elsősorban a magyar földet szolgálja: a mi földünk hozamát szállítsa ki és a mi szükségleteink számára szállítson be. És csak azután jöjjön az átmenő kereskedelem. De az aztán legyen nagyobbvonalu, erősebb, a jobban kiépített Dunát, Budapest és egyáltalán Magyarország fekvését jobban kihasználó, az államnak sokszorta többet jövedelmező, mint a múltban.

Hogy azonban idegen népek munkájának termékeire alapítsuk a mi életünket, hogy csupán átjáróháza, „vásároló helye” legyünk idegen népek iparának és kereskedelmének s ez átjárás és vásárolás jövedelmének beszédésében merüljön ki egész nemzeti hivatásunk — nem, ehhez még mindig tulságosan magasán hordjuk a fejünket.

Am még ha vállalnók is ezt a hivatást! Méhely Kálmán, ugylátszik, egyszerüen elnéz ama simplex igazság fölött, hogy nagy nemzetközi utvonalak központi vásároló helyéhez elsősorban nagy nemzetközi utvonalak kelleneek. Ilyenek pedig — sajnos — egyelőre nem vezetnek és előreláthatólag a közeljövőben sem fognak Magyarországon keresztül vezetni. *Legalább azok a legnagyobb arányu nemzetközi utvonalak nem, melyekre egy egész ország tranzitó-jellegét alapítani lehetne.*